

8. Пересунько З. М. Методи калькулювання виробничих затрат: зарубіжний та вітчизняний досвід [Електронний ресурс] / З. М. Пересунько. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/74551.doc.htm
9. Скрипник М. І. ABC-калькулювання / М. І. Скрипник // [Вісник ЖДТУ] : Економічні науки. – 2009. – № 3 (49). – С. 176–180.
10. Нападівська Л. В. Управлінський облік : [підруч. для студ. вузів] / Л. В. Нападівська. – К. : Книга, 2004. – 544 с.
11. Потапенко Ю. С. ABC-метод управління витрат і його переваги, порівняно з іншими методами [Електронний ресурс] / Ю. С. Потапенко. – Режим доступу : <http://masters.donntu.edu.ua/2009/fem/rotapenko/library/tez1.htm> .
12. Кулинич М. Б. Особливості застосування методу калькулювання витрат за функціями // Науковий вісник СНУ ім. Лесі Українки . – 2007. – С. 136–138 с.
13. Вахрушина М. А. Бухгалтерський управлінський облік : [навч. посіб.] / М. А. Вахрушина ; ХТРЕІУ. – М. : Финстатинформ, 2007. – 425 с.

Маркус Ольга. Применение ABC-костинга при калькулировании себестоимости продукции. В статье раскрыты особенности применения ABC-костинга при калькулировании себестоимости продукции. Объектом учета затрат при этом методе есть отдельный вид деятельности (функция, операция), а объектом калькулирования – вид продукции (работ, услуг). Представлен алгоритм определения себестоимости продукции методом ABC-костинга: 1) группировка накладных расходов по видам деятельности (функциям или операциям, с определением по каждому из них факторов деятельности); 2) определение носителя затрат для каждого их вида; 3) оценка стоимости единицы носителя затрат путем деления суммы накладных расходов по каждому виду деятельности на количественное значение соответствующего носителя затрат; 4) определение себестоимости продукции путем умножения стоимости единицы носителя затрат на их количество по видам деятельности, выполнение которых необходимо для изготовления продукции. Обосновано, что себестоимость единицы продукции, исчисленная с помощью данного метода, представляет собой лучшую финансовую оценку потребленных ресурсов, поскольку учитывает сложные альтернативные способы определения связей между продукцией и использованием ресурсов. Таким образом, обоснована необходимость внедрения данного метода на отечественных предприятиях, установлены его преимущества и недостатки. Раскрыты особенности и условия практического применения ABC-костинга при калькулировании себестоимости продукции.

Ключевые слова: затраты, учет, методы учета и калькулирования затрат, ABC-костинг, операции, объект затрат, драйвер расходов, ресурсы, драйвер ресурса, драйвер операции.

Markus Olga. Application of ABC-costing Calculation of the Cost Products. The article describes features of application ABC-costing in the calculation of production costs. The object of cost accounting method when ABC is a separate activity (function, operation), and the object of calculation – the kind of goods (works, services). Posted algorithm for determining the cost of production by ABC: 1) overhead by grouping activities (functions or operations, the definition of each of these factors work); 2) a media costs for each type; 3) valuation of carrier unit cost by dividing the amount of overhead for each of the quantitative value of the carrier costs; 4) determining production costs by multiplying the unit cost carrier costs on them by activities necessary for the fulfillment of production. Proved that the cost per unit, calculated using this method is a best estimate financial resources consumed as complex allows for alternative ways to determine relationships between production and use of resources. Thus, the necessity of implementation of this method in domestic enterprises, revealed its advantages and disadvantages. The features and terms of practical application of ABC-costing in the calculation of production costs.

Key words: costs, accounting, accounting methods and calculation of costs, ABC-costing, operations, facility costs, driver costs, resources, resource driver, driver operation.

УДК 657. 446

Надія Букало – кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Облікова політика, її суть та призначення

У статті здійснено теоретичне обґрунтування та висвітлення окремих важливих елементів облікової політики, досліджено суть і призначення облікової політики. Визначено низку чинників впливу на вибір й

обґрунтування облікової політики. Відзначено, що важливим складником загального механізму управління господарською діяльністю підприємств є вміло сформована облікова політика. Розглянуто причини та напрями, що зумовлюють формування облікової політики з урахуванням вимог чинного законодавства.

Ключові слова: облікова політика, бухгалтерський облік, фінансова звітність, принципи, положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Постановка наукової проблеми та її значення. Ефективність ведення обліку на вітчизняних підприємствах залежить від рівня його організації. Розвиток ринкових відносин в Україні, специфіка різних форм власності та розширення економічних зв'язків вітчизняних підприємств з іноземними партнерами вимагають розробки облікової політики, яку підприємство визначає самостійно з урахуванням положень чинного законодавства й стандартів обліку.

Господарська діяльність кожного підприємства регламентується системою нормативних актів, до яких належать закони, нормативні документи Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, а також внутрішні нормативні акти самих підприємств. Ведення бухгалтерського обліку та підготовка фінансової звітності мають здійснюватися підприємствами відповідно до принципів і методів, задекларованих Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1], низкою національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та розпорядчим документом підприємства – Наказом про облікову політику.

Формування облікової політики на підприємстві – доволі трудомісткий і відповідальний процес, оскільки підприємству доведеться працювати з нею не один рік, що вимагає від управлінського персоналу компетентного підходу до розробки та підтримки облікової політики. Уміло сформована, така політика сприяє ефективності управління господарською діяльністю підприємства, його перспективного розвитку, зручності й прозорості ведення бухгалтерського обліку. Вона поєднує державне регулювання та власні судження суб'єктів ринкових відносин із питань організації й ведення обліку, активізує використання інформації бухгалтерського обліку для управління капіталом, що й обумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Загальні засади формування та реалізації облікової політики підприємств відображено в працях вітчизняних і зарубіжних науковців, практиків, зокрема А. А. Алборова, М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, А. М. Герасимович, З. В. Гуцайлюк, С. Ф. Голова, П. Є. Житного, Л. М. Кіндрацької, М. В. Кужельного, Ю. Я. Литвинова, Є. В. Мних, К. Р. Макконела М. С. Пушкаря, В. В. Сопка, М. Г. Чумаченка, В. Г. Швець, М. Портера та ін. Незважаючи на цінність результатів їхніх досліджень, питання окремих положень щодо організації й призначення облікової політики мають дискусійний характер, що й обумовило вибір цієї теми.

Формулювання мети та завдань статті. Мета дослідження – визначення змісту економічної категорії «облікова політика» та призначення облікової політики.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. В умовах ринкових відносин бухгалтерський облік будь-якого економічного суб'єкта, як визначає Р. А. Алборов, виходить далеко за межі рахівництва й простої послідовності реєстрації господарських фактів [2, с. 6], що, зі свого боку, вимагає ведення бухгалтерського обліку на підприємствах за відповідними правилами, у межах загальних принципів і положень, затверджених законодавчими актами країни. Обираючи такі правила та затверджуючи їх внутрішніми нормативними документами, підприємства реалізують свою політику у сфері бухгалтерського обліку – облікову політику, яка розробляється індивідуально кожним підприємством і покликана забезпечувати надійність та достовірність їхньої фінансово-інформаційної системи.

На думку М. П. Войнаренка, Т. М. Аксьонова, головними причинами, що зумовлюють формування облікової політики підприємства в нашій країні, є такі:

- 1) загальні правила обліку на міжнародних і державних рівнях повинні оптимально поєднувати державну регламентацію із засадами ринкової економіки;
- 2) альтернативні варіанти організації обліку з багатьох напрямів господарської діяльності;
- 3) необхідність зіставності та інтерпретації фінансових звітів зовнішніми користувачами та аудиторами;
- 4) знання потреб ринку й стану зовнішнього середовища;
- 5) сприяння розвитку ринкових відносин збільшенню кількості користувачів фінансової інформації [3, с. 96].

Створення облікової політики на підприємстві – трудомісткий і відповідальний процес, адже підприємству доведеться працювати та враховувати свої активи й зобов'язання згідно з розробленою ним обліковою політикою. Це вимагає від підприємства більш зваженого підходу до розробки облікової політики, яка відповідає специфіці його роботи. Однак на сьогодні дедалі частіше спостерігається формальний, вузькоспрямований підхід до формування облікової політики, який зводиться до складання фінансової звітності відповідно до загальних вимог П(С)БО та зовнішніх користувачів. На таку ситуацію впливають як відсутність достатнього практичного досвіду управління в ринкових умовах, так і недостатнє законодавче врегулювання цього питання, а також недостатнє вивчення цієї проблеми з боку науковців.

Перші намагання сформувати облікову політику на рівні фірми пов'язують зі спробами встановлення офіційних стандартів фінансового обліку в США, які розроблені ще в 1929 р. [4].

Потреба в обліковій політиці в Україні виникла у зв'язку з переходом економіки від командно-адміністративної системи управління до ринкових умов господарювання, а термін «облікова політика» уведено з 1999 р. із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», відповідно до якого – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання й подання фінансової звітності [1].

Термін «облікова політика» охоплює два поняття: «облік» і «політика». Облік – це процес, який складається з процедур спостереження, вимірювання та фіксації (реєстрації) фактів, процесів, подій природи або суспільного життя. Слово «політика» пов'язують із поняттям держави, влади, але в перекладі з грецької воно означає «мистецтво управління державою» [5].

Під «обліковою політикою підприємства», за твердженням Т. В. Барановської, слід розуміти сукупність дій із формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації й ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників [6]. Інша думка щодо облікової політики – «сукупність припущень, правил і способів, які приймаються керівництвом підприємства для складання та подання фінансової звітності» [7]. Розглянувши визначення терміна «облікова політика», можна зауважити, що воно майже аналогічне до того, що дається положеннями бухгалтерського обліку.

Інший підхід трактує О. В. Пальчук: облікова політика – це цілеспрямована діяльність людей з управління бухгалтерським обліком для досягнення поставленої мети [8], проте не зрозуміло, за рахунок чого, застосування яких методів, способів, процедур можна її досягти.

Слід зазначити, що облікова політика підприємства являє собою розпорядчо-обліковий документ, обов'язковість складання якого зазначена в ст. 8 п. 5 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «Підприємство самостійно визначає облікову політику підприємства...» [1]. Тобто, незважаючи на відсутність чіткого порядку складання наказу про облікову політику, усе ж таки він має бути на кожному підприємстві.

На вибір й обґрунтування облікової політики впливає низка факторів: форма власності підприємства та правові норми й особливості господарської діяльності; галузева специфіка підприємства; намічені керівництвом цілі та особливості управління, стратегія фінансово-господарського розвитку й обсяги діяльності; чисельність працівників, їхні кваліфікація й мотивація ефективності роботи; система оподаткування, надання пільг; наявність матеріально-технічної бази й інформаційного забезпечення підприємства.

Облікова політика як складова частина обліку ставить мету – створення інформаційних передумов і реальних можливостей для цілеспрямованого здійснення інших функцій управління (планування, контролю, аналізу, регулювання, стимулювання). Вони виконуються в певній логічній послідовності, що зумовлено змістом і стадійністю сукупного управлінського процесу, його технологією [9].

Досвід країн із розвиненими ринковими відносинами свідчить про те, що важливим складником загального механізму управління господарською діяльністю підприємств є вмільо сформована облікова політика. Вона визначає ідеологію господарювання підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативного реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі, ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і добитись успіхів у конкурентній боротьбі [10].

Причини виникнення та розвитку облікової політики у вітчизняному обліку пов'язані з:

- розширенням видів діяльності й організаційно-правових форм ведення бізнесу в умовах ринкової економіки;
- переходом України на національні стандарти бухгалтерського обліку, що мають у своїй основі міжнародні розробки в цій галузі;
- наданням у законодавчих актах альтернативних варіантів організації та ведення бухгалтерського обліку;
- зміною ролі бухгалтера в господарському житті підприємства від простого реєстратора господарських операцій до активного її учасника [11].

Оскільки облік спрямований на управління, а облікова політика є одним з елементів системи обліку, то в такому випадку її потрібно розглядати у взаємозв'язку з управлінням [12].

Т. А. Залишкіна виділяє такі напрями використання облікової політики [13]:

- 1) інструмент управління затратами, фінансовими результатами, значенням статей звітності й фінансовим станом;
- 2) інструмент управління обсягом нарахованих податків;
- 3) інструмент практичного розв'язання суперечностей нормативних актів із бухгалтерського обліку;
- 4) інструмент уніфікації облікових процедур і зниження їх трудомісткості.

У науковій роботі С. Ф. Легенчук виділено чотири цілі формування облікової політики, виконання яких забезпечує підвищення ефективності її використання: раціоналізація грошових потоків, зниження трудомісткості обліку, формування привабливої звітності, наближення до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності [14].

Облікова політика – інструмент реалізації способів (прийомів), метод бухгалтерського обліку. Прийоми облікової політики визначаються певними принципами. Обґрунтовано, що при розробці облікової політики потрібно керуватися не тільки специфічними, властивими бухгалтерському обліку принципами, але й загальними організаційно-управлінськими, які впливають на вибір істотних чинників і характеризують зв'язки внутрішніх господарських процесів із зовнішнім середовищем. Серед відомих загальнонаукових принципів до найважливіших під час формування облікової політики варто віднести системність, комплексність, науковість й обґрунтованість, ефективність, планомірність, динамізм, профілактику, сумісність інтересів особистих, регіональних і державних. Головним економічним принципом облікової політики є забезпечення поступового економічного розвитку виробничої системи [15].

Основне призначення облікової політики підприємства таке:

- упорядкування облікового процесу та лібералізація системи обліку на підприємстві;
- формування методики обліку майна, капіталу й зобов'язань, фактів господарської діяльності та результатів діяльності підприємства на основі загальноприйнятих принципів і правил;
- забезпечення повною, достовірною та неупередженою інформацією для ефективного управління фінансово-господарською діяльністю підприємства й визначення стратегії його ринку в майбутньому;
- формування та своєчасне надання інформації різним користувачам, яка міститься у звітності;
- роз'яснення користувачам внутрішньої та зовнішньої звітності конкретних правил і процедур ведення обліку та складання звітності;
- підвищення ефективності ведення обліку на підприємстві [12].

Потрібно також мати на увазі, що облікова політика виступає складовою частиною фінансової звітності підприємства й повинна відображатись у примітках до фінансових звітів. Отже, саме вона дає змогу поєднати ведення бухгалтерських операцій та складання фінансової звітності. Без такого регламентуючого розпорядчого документа та його додержання бухгалтерський облік не відповідає принципу послідовності, а фінансова звітність не буде зрозуміла користувачам.

Згідно з П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність повинна містити інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства та зміни в складі власного капіталу підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

На сьогодні вітчизняним підприємствам слід розробити облікову політику, орієнтовану на максимальне зближення з принциповими положеннями міжнародних стандартів і фінансової звітності. Для досягнення оптимальної та обґрунтованої облікової політики потрібно враховувати специфіку ведення господарської діяльності підприємства та застосовувати системний підхід. Насамперед, провести велику роботу, що включає підготовку фахівців бухгалтерських і фінансових служб.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Розробка та затвердження облікової політики – важливий етап під час створення будь-якого підприємства, а від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу. Призначення облікової політики полягає в упорядкуванні облікового процесу, забезпеченні повною, достовірною та неупередженою інформацією задля ефективного управління. Підприємство самостійно розробляє модель обліку, що забезпечує інформацію про діяльність підприємства для всіх зацікавлених користувачів.

Джерела та література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 лип. 1999 р. N 996-XIV.
2. Алборов Р. А. Принципы и основы бухгалтерского учета / Р. А. Алборов. – 3-е изд. – М. : «КноРус», 2008. – 343 с.
3. Войнаренко М. П. Проблеми формування облікової політики підприємства / М. П. Войнаренко, Т. М. Аксьонова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4. – Т. 3. – С. 96–99.
4. Соколов Я. В. История развития бухгалтерского учета / Я. В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1985. – 367 с. – С. 78–80.
5. Сопко В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / В. Сопко, З. Гуцайлюк, М. Щирба, М. Бенько. – Тернопіль : Астан, 2005. – 496 с. – С. 20.
6. Барановська Т. В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04 / Т. В. Барановська ; Нац. аграрний ун-т. – К., 2005. – 21 с.
7. Удосконалення обліку та аналізу господарської діяльності на основі впровадження нових Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. 16–18 жовт. 2000р. / відп. за вип. В. М. Іваненко. – К. : КНЕУ, 2000. – 268 с.
8. Пальчук О. В. Облікова політика як інструмент управління обліком / О. В. Пальчук // Наукові праці Кіровоградського національного університету : Економічні науки. – Вип. 7. – Ч. 1. – 2005. – 512 с. – С. 213–221.
9. Рузмайкіна І. Облікова політика як складова загальної стратегії управління підприємством / І. Рузмайкіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/2010_5/36_41.pdf
10. Пугіна Д. О. Ринкові передумови формування ефективної облікової політики підприємств / Д. О. Пугіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2008dec/8_topalov.php
11. Кулик В. А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку : монографія / В. А. Кулик. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2014. – С. 373.
12. Ширба М. Т. Облікова політика в системі управлінського обліку : монографія / М. Т. Ширба. – Тернопіль : ВЦП «Економічна думка ТНЕУ», 2011. – 340 с. – С. 137–138.
13. Зальшкіна Т. А. Технология формирования эффективной учетной политики организации : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. екон. наук : спец. 08.00.12. «Бухгалтерский учет, статистика» / Т. А. Зальшкіна. – Новосибирск, 2006. – 22 с.
14. Легенчук С. Ф. Управлінські аспекти застосування консерватизму в бухгалтерському обліку / С. Ф. Легенчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2009_3/19.pdf
15. Нечитайло А. И. Учетная политика предприятия как фактор управления величиной финансовых результатов / А. И. Нечитайло, И. И. Петрова // Бухгалтерский учет, анализ и аудит в системе информационного обеспечения управления организацией / С. Климов (ред.). – СПб. : [б. и.], 2001. – 104 с.

Букало Надежда. Учетная политика, ее суть и назначение. В статье теоретически обосновано отдельные важные элементы учетной политики, исследованы её суть и назначение. Доказано, что учетная политика разрабатывается индивидуально каждым предприятием и призвана обеспечивать надежность и достоверность их финансово-информационной системы. Определен ряд факторов влияния на выбор и обоснование учетной политики. Обоснована необходимость в учетной политике в Украине. Доказано, что важная составляющая общего механизма управления хозяйственной деятельностью предприятий – это умело сформирована учетная политика. Рассмотрены причины и направления, обуславливающие формирование учетной политики с учетом требований действующего законодательства. Установлено, что назначение учетной политики заключается в составлении учетного процесса, обеспечении полной, достоверной и непредвзятой информации с целью эффективного управления. Предприятие самостоятельно разрабатывает модель учета, обеспечивает информацию о деятельности предприятия для всех заинтересованных пользователей.

Ключевые слова: учетная политика, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, принципы, положения (стандарты) бухгалтерского учета.

Bukalo Nadiya. Accounting Policies its Essence and Purpose. The article is devoted to theoretical substantiation of certain critical accounting policies, investigated the nature and purpose of accounting policies. It is proved that the accounting policy is developed individually by each enterprise and is designed to ensure the reliability and accuracy of their financial information system. Identified a number of factors influencing the selection and justification of accounting policies. It is grounding a necessity in accounting policy in Ukraine. It is proved that an important part of the overall management mechanism and economic activity of enterprises is skillfully formed accounting policies. The causes and trends are reviewed that contribute to the formation of accounting policy with regard to the requirements of applicable law. Found that the purpose of accounting policy is to streamline your process to ensure complete, accurate and unbiased information for effective management. Enterprise independently develops accounting model that provides information about the company to all interested users.

Key words: accounting policies, accounting, financial reporting, principles, provisions (Standard).

УДК 657.22

Ярослав Крупка – доктор економічних наук, професор кафедри обліку у виробничій сфері, Тернопільський національний економічний університет

Методи оцінки майна та інвестицій в обліку й звітності

Розглянуто різні методи вартісної оцінки інвестиційних проектів і майна інвестиційної сфери в обліку на момент придбання й дату балансу. Дається критична оцінка методам, що побудовані на затратному, аналоговому та дохідному підходах. Висловлено думку щодо можливості їх використання на окремих стадіях облікового процесу, у різних варіаціях та сферах діяльності.

Ключові слова: інвестиції, майно, метод, оцінка, облік, фінансова звітність.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах виходу України на міжнародні ринки, залучення іноземних інвестицій, а також через різке падіння купівельної спроможності національної валюти та інфляційні процеси, які охопили вітчизняну економіку останнім часом, важливо дати об'єктивну оцінку довгострокового майна й реалізованих інвестиційних проектів, що становлять основу при визначенні ринкової вартості підприємства загалом. У зарубіжній, а тепер і вітчизняній теорії розроблено та пропонуються до використання різні способи оцінки таких об'єктів. Проте в практичній діяльності здебільшого застосовують затратні методи оцінки. На такому підході акцентовано увагу й у затверджених законодавчих та нормативних актах із бухгалтерського обліку, де пріоритетною визнається оцінка активів підприємства за історичною (фактичною) собівартістю, тобто витратами на будівництво, виготовлення чи придбання таких активів.

Інтеграція вітчизняної економіки в міжнародні ринки вимагає використання в обліку також інших методів оцінювання. Це, найперше, пов'язано, зі знеціненням української гривні, що призводить до заниженої оцінки довгострокових активів у разі застосування затратного підходу. З іншого боку, конкурентоспроможність та ефективність вітчизняного виробництва можна забезпечити з упровадженням нової техніки, передових технологій. Тому довгострокові активи підприємств мають бути оцінені й із позиції очікуваних ефектів від їх використання. Усі ці питання надають дослідженню методів оцінки майна та інвестиційних проектів актуальності й практичної цінності.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питанням оцінки майна підприємств приділяється багато уваги як у зарубіжній, так і у вітчизняній економічній літературі й нормативних актах. Світовий досвід оцінки майна, що пропонується до використання в системі обліку та звітності, узагальнено в різних варіантах міжнародних стандартів бухгалтерського обліку й фінансової звітності. У прийнятих національних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку переважно враховано міжнародний досвід, але він не завжди прийнятний для вітчизняної практики, вступає в протиріччя з іншими нормативними актами, особливо стосовно купівлі-продажу майна й оподаткування.

Серед вітчизняних науковців слід виділити праці М. І. Боднара [2] і Л. Г. Ловінської [6] із теорії оцінки та її застосування в бухгалтерському обліку; М. В. Корягіна [4], Р. О. Костирка [5] і Ю. С. Цаль-